

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

српски

Број: 01- 400 - 279/МГ/03

ИЗВЈШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БИХ
ЗА 2002.

Сарајево, јун 2003.

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Планирање и извршење буџета за 2002.	4
2.2.	Програм развоја CRA у 2002.	5
2.3.	Рачун прихода и расхода за 2002.	6
2.4.	Обрачун плата и накнада	6
2.5.	Потраживања од ОНР-а	6
2.2.	Извјештај о информационом систему	7
2.2.1.	Административна и организациона контрола	7
2.2.2.	Заштита података и резервне копије	7
3.	ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2001. ГОДИНУ	8
4.	РЕЗИМЕ	8

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја (укључујући и одлуке руководства) Регулаторне агенције за комуникације БиХ (у даљем тексту: CRA) у вези финансијске 2002. године.

Ревизија је извршена у два периода: од 11.12. до 19.12.2002. претходна ревизија и завршна, од 13.05. до 23.05.2003., на основу одредби Закона о ревизији финансијског пословања институција БиХ ('Службени гласник БиХ', бр. 17/99).

У надлежности је Канцеларије за ревизију да у складу са општеприхваћеним ревизијским стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизијских институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ', бр. 05/01) изврши ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања јесу ли она представљена на фер и истинит начин.

Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство CRA, а одговорност Канцеларије за ревизију се своди на изражавање мишљења о тим извјештајима на основу проведене ревизије.

У складу са Законом о ревизији (члан 13., став 4.), при извјештавању о јавним рачунима наша је обавеза извијестити:

- јесу ли рачуни сачињени у складу са важећом законском регулативом;
- представљају ли годишњи извјештаји тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
- о економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обављању својих функција.

- 1.2. Ревизија је била планирана и изведена с циљем постизања разумних основа за процјену приказују ли финансијски извјештаји стања фер и истинито. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука управе CRA. Ревизијом је обухваћена примјена законских и других прописа, организација CRA, те финансијско-рачуноводствено пословање CRA.

За ревидиране финансијске извјештаје CRA за 2002. изражавамо мишљење са резервом из следећих разлога:

- **начина реализације Програма развоја CRA;**
- **слабостима у систему планирања и извршења буџета за 2002.**

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Планирање и извршење буџета за 2002.

Током ревизије, утврђено је како буџет CRA за 2002. износио 3.500.000,00 KM, са одговарајућом структуром буџетских линија, а да је 02.12.2002. Високи представник донио Одлуку о измјенама и допунама структуре буџетских линија CRA за 2002. (укупни буџет остаје исти, промијенила се само структура појединих буџетских линија). Буџет је заједно са Програмом развоја реализован у износу од 3.976.892,00 KM или 91 % у односу на планирана средства. Анализирајући планирани и остварени буџет у 2002. закључили смо како исти није планиран на задовољавајући начин. Када ово кажемо у првом реду мислимо како није било довољно координације и разумијевања у цјелокупном процесу планирања, због чега је долазило до захтјева за реструктурирањем и потребе за Програмом развоја, који је у бити исправљао слабости у систему планирања буџета. Такође смо замијетили како је буџет планиран на основу 85 запослених, а стварно стање запослених на крају године је било 77, што је за осам запослених мање од планираног.

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ РАСХОДА У 2002. ГОДИНИ

Ред. Број	Врста расхода	Економски код	Буџет за 2002. годину	Измјене и доп. струк. рас. CRA	Укупно средства за 2002.	Укупно утрошено у 2002.	Разлика (6-7)	Инде. (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	610000	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.328.092	171.908	95,08
1.	Плате запослених	6111;6120	2.250.000	+534.092	2.784.092	2.682.332	101.760	96,34
2.	Накнаде трошкова запослених	6112	130.000	+217.150	347.150	321.838	25.312	92,70
3.	Издаци за материјал и услуге	6130-6137	950.000	-621.562	328.438	285.140	43.298	86,81
4.	Издаци за осигурање и банкарске услуге	6138	50.000	-33.380	16.620	17.182	-562	103,38
5.	Уговорене услуге	6139	120.000	-96.300	23.700	21.600	2.100	91,13
II	Текући грантови	6141-6143	-	-	-	-	-	-
III	Капитални издаци	6880	-	-	-	-	-	-
IV	Програм посебне намјене¹		-	831.050	831.050	648.800	182.250	78,06
1.	Програм развоја		-	831.050	831.050	648.000 ²	182.250	78,06
V	УКУПНО		3.500.000	4.331.050	4.331.050	3.976.892	354.158	91,82
VI	Број запослених са 31.12.2002. године		Планирани број запослених 85		Стварни број запослених 77		8	- +

¹ Program posebne namjene nije bio planiran буџетом него је усвојен Одлуком Савјета министара

² U strukturi ostvarenih troškova Programa razvoja u iznosu od 648.000,00 KM uključeni su troškovi tekućeg poslovanja koje је CRA realizovala u toky 2002.

Канцеларија за ревизију је мишљења како овакав начин планирања није у цијелости задовољавајући, те како нису реално сагледани сви параметри који утичу на квалитетно планирање. Сугеришемо анализирање свих слабости у досадашњем планирању буџета, те убудуће много квалитетније и темељитије приступање процесу планирања, на нивоу CRA али и на другим нивоима који учествују у процесу планирања, како не би било потребе за разним реструктурирањима буџетских линија током године, нити доношења програма развоја који у ствари представља ребаланс буџета.

2.2. Програм развоја CRA у 2002.

Ревидирањем пословања CRA за 2002. утврдили смо како је Савјет министара 04.10.2002. донио Одлуку о прихватању програма развоја CRA у 2002. Споменутом Одлуком предвиђена средства за финансирање овога програма износе 831.050,00 КМ, а средства ће се обезбједити из додатних прихода CRA (није тачно прецизирано која су то додатна средства и из којих извора). Канцеларија за ревизију није имала на увид програмску документацију из које би јасно и прецизно видјела циљеве и задатке споменутог програма (не знамо на основу које програмске документације је Савјет министара усвојио Одлуку о прихватању програма развоја CRA у 2002.). Једино у што смо имали увид је план буџета за развојни програм разрађен по контима у финансијским показатељима. На упит зашто нема програмске документације, речено нам је како је то био једини начин, у бити, ребаланса буџета за 2002., те да је то урађено у договору са Савјетом министара и према њиховим упутствима. Ревизијом смо утврдили како су одобрена средства утрошена за текуће пословање у укупном износу од 648.800,00 КМ, а највећи дио је утрошен за плаћање цјелокупне годишње ренте за изнајмљене просторе у износу од 430.424,80 КМ. Остали дио средстава је утрошен за Интернет трошкове у износу од 29.486,55 КМ, за рачуноводствене и ревизијске услуге у износу од 41.625,89 КМ и друге трошкове.

Канцеларија за ревизију је мишљења како цјелокупна процедура реализације споменутог Програма развоја CRA није проведена у складу са законском регулативом БиХ, него је представљала један доста неуобичајан начин повећања буџета за 2002. Сматрамо како овакав начин рада није у цијелости транспарентан, када су у питању процедуре усвајања и реализације посебних програма, те убудуће не препоручујемо овакав начин рада, него досљедну примјену законских процедура које регулишу доношење и праћење засебних програма буџетских корисника.

2.3. Рачун прихода и расхода за 2002.

Током ревизије утврдили смо како је CRA у годишњим финансијским извјештајима исказала вишак прихода над расходима у износу од 1.216.688,00 КМ. Сходно постојећим законским прописима неутрошена средства текуће буџетске године преносе се за покриће расхода CRA у наредној години.

Канцеларија за ревизију је мишљења како овакав начин располагања исказаним вишком прихода у односу на расходе није у цијелости јасан и прецизан. У циљу транспарентнијег пословања сугеришемо сачињавање јасних правила и процедура од стране одговорних институција (Савјет министара) о начину трошења и располагања вишком средстава. Ово предлажемо из разлога што је могућа појава преноса вишка средстава из године у годину, без да је ово регулисано на одговарајући начин. Такође, сматрамо како је приликом планирања буџета потребно узети у обзир ову чињеницу.

2.4. Обрачун плата и накнада

Ревизијом пословања за 2002. уочили смо како систем обрачуна плата није у цијелости прецизно разрађен и дефинисан у складу са упоредивим принципима којих се придржавају остале институције БиХ (напримјер: коефицијенти, минули рад, стручна спрема, дневнице, топли оброк итд). Током ревизије добили смо информацију како се разматра нови начин обрачуна плата који би требао бити у складу са осталим институцијама БиХ.

Канцеларија за ревизију сугерише детаљно анализирање постојећег система обрачуна плата и накнада, те хитно доношење нових правила и процедура о начину обрачуна плата, која би била у складу са осталим буџетским корисницима, те посебно наглашавамо обавезно уклапање у оквиру одобрене буџетске линије за плате и накнаде.

2.5. Потраживања од ОНР-а

Ревизијом смо утврдили како се на конту 131327 налазе потраживања од стране ОНР-а у износу од 13.037,73 КМ и која потичу из ранијих периода. Овдје се ради о нерашчишћеним односима између CRA и ОНР-а.

Канцеларија за ревизију сугерише рашчишћавање споменутих спорних трансакција у циљу реалног исказивања финансијског стања у пословним књигама CRA.

2.6. Извјештај о информационом систему

CRA има успостављен организован информациони систем који им помаже у свакодневним канцеларијском пословању и међусобној комуникацији. Рачунари су међусобно повезани у ЛАН (локалну рачунарску мрежу) и на Интернет.

На рачунарима се користе Windows оперативни системи и Microsoft Office апликативни софтвери за које посједују уредну лиценцу за кориштење.

У финансијском сектору се користи и лиценцирани рачуноводствени софтвер који у ревидираном дијелу својим карактеристикама задовољава потребе.

2.6.1. Административно организациона контрола

У CRA раде људи који су задужени за управљање и развој информационих система. Ревизијом је утврђено како руководство још увијек није усвојило ИТ стратегију, те да се цјеловита информатизација вршила без претходно усвојене стратегије и писаних процедура.

Непостојање ИТ стратегије може довести до несклада у вођењу различитих ИТ пројеката, што би се могло одразити на ефикасност система.

Руководство CRA би требало убрзати процес усвајања ИТ стратегије којом би биле обухваћене све потребе и будући планови информатизације, како би се све набавке и опремања информатичком опремом вршиле сходно претходно дефинисаном плану.

Битно је нагласити да је CRA након прошле ревизије и препорука датих за усвајање правила и процедура за кориштење и контролу информационог система, исте прописала, усвојила и дистрибуирала корисницима на употребу.

2.6.2. Заштита података и прављење резервних копија

Прегледом постојећег стања утврђено је како CRA приликом успостављања информационог система водила рачуна о питањима сигурности и предузете су све доступне мјере заштите.

Резервне копије се праве свакодневно на серверу и копије се одлажу у ватростални сеф на другој локацији.

3. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2001. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања CRA за 2001. годину о чему је састављен Извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају и CRA је сугерисано да их размотри, те да предузме одређене операције како се утврђене неправилности и пропусти не би понављале у даљем пословању.

Ревизијом пословања за 2002. годину утврђено је како је у одређеном броју случајева поступљено сходно препорукама Канцеларије за ревизију, те су уочени одређени помаци у пословању CRA.

4. РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања CRA у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем је егзистирала и функционисала CRA.

Ревидирањем пословања у 2002. години утврдили смо одређени број неправилности и недостатака. Посебно желимо указати на слабости приликом усвајања и реализације Програма развоја CRA у 2002. (видјети тачку 2.2. овог извјештаја).

Током ревизије смо утврдили како CRA није буџет за 2002. годину планирала на одговарајући начин (систем планирања није узео у обзир све релевантне праметре), те је из тих разлога долазило до захтјева за реструктурирања и доношење Програма развоја CRA (видјети тачку 2.1.).

Ревизијом смо утврдили како обрачун плата није упоредив са другим институцијама БиХ тј. за обрачун плата се не користе јединствени параметри усвојени на нивоу Савјета министара које користе остале институције БиХ.

Овлашћени ревизор,

Миро Галић, дипл. оец., виши ревизор

У ревизорском тиму учествовали:

Наташа Кењић, дипл. оец., помоћни ревизор

Елведин Грабовица, дипл. оец., ИТ ревизор

Сарајево, 19.06.2003. године

М.П.